

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 332/07-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti G., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. T. K., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 182/05 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti G., a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 182/05 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti G., a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 4 045 Sk (slovom štyritisícštyridsaťpäť slovenských

korún) na účet jej právneho zástupcu Mgr. T. K., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Sťažnosti obchodnej spoločnosti G., a. s., vo zvyšnej časti *n e v y h o v u j e*.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 332/07-10 z 3. decembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti G., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 182/05.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 25. januára 2008 predsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril a aby ústavnému súdu zaslal súdny spis.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti zo 4. februára 2008 (sp. zn. 1SprV/60/2008, doručenom ústavnému súdu 6. februára 2008) okrem iného uviedol: *„Dňa 4.10.2004 podal právny predchodca sťažovateľa G., k.s. ako žalobca na Okresnom súde Košice II žalobu, pôvodne vedenú pod sp. zn. 33Rob 842/04, proti žalovanému L. M. o zaplatenie 22.905,84,- Sk s príslušenstvom. Dňa 12.1.2005 bol vydaný platobný rozkaz, ktorý bol zrušený uznesením zo dňa 7.6.2005, nakoľko ho nebolo možné doručiť žalovanému*

do vlastných rúk. Dňa 14.7.2005 bola vec zapísaná do registra Cb pod sp. zn. 38Cb 182/2005 do súdneho oddelenia Mgr. G. F.

V mesiacoch júl až september 2005 boli vykonané úkony súvisiace s prípravou pojednávania a zistenia pobytu žalovaného. Uznesením zo dňa 28.10.2005 bol žalovanému ustanovený opatrovník v konaní.

Dňa 18.7.2006 podal sťažovateľ sťažnosť predsedovi Okresného súdu Košice II sťažnosť na prieťahy v konaní. Predseda okresného súdu listom zo dňa 11.8.2006 sp. zn. Spr.23127/06 upovedomil sťažovateľa podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, že jeho sťažnosť na prieťahy v konaní nie je dôvodná s poukazom na skutočnosť, že dĺžka konania pred súdom bola ovplyvnená okolnosťami na strane žalovanej, keďže žalovaný sa v mieste svojho bydliska nezdržiaval, pričom z hľadiska postupu súdu, ktorý vydal platobný rozkaz, vykonal potrebné opatrenia nevyhnutné pred nariadením pojednávania a následne ustanovil žalovanému opatrovníka konštatoval, že konanie súdu bolo efektívne a smerovalo k ukončeniu veci.

Podaním, ktoré bolo doručené súdu dňa 3.8.2006, navrhol sťažovateľ, aby súd pripustil zmenu účastníkov konania na strane žalobcu, na základe zmluvy o predaji podniku.

Rozhodnutím zo dňa 15.3.2007 Okresný súd Košice II pripustil, aby z konania vystúpil pôvodný žalobca a na jeho miesto do konania vstúpil sťažovateľ. Dňa 16.8.2007 bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 14.1.2008, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobe, až na zamietnutie žaloby v pomerne nepatrnej časti, vyhovel. “ V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedol predseda okresného súdu.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 25. februára 2008 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť

súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o nároku sťažovateľky na zaplatenie sumy 22 905,84 Sk s príslušenstvom. Z obsahu súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o právnej alebo faktickej zložitosti veci, ktorá by mohla zásadnejším spôsobom ovplyvniť priebeh konania.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného

základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu okresného súdu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní.

Nečinnosť ústavný súd zistil v období od 28. októbra 2005, keď okresný súd uznesením ustanovil žalovanému opatrovníka v konaní, do 15. marca 2007, keď okresný súd pripustil na návrh sťažovateľky, aby z konania vystúpil pôvodný žalobca a na jeho miesto do konania vstúpila sťažovateľka. V uvedenom období okresný súd nevykonal žiadny procesný úkon, ktorý by slúžil ako podklad na rozhodnutie vo veci (nečinnosť rok a štyri mesiace). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že sťažovateľka podala návrh na zmenu účastníkov na strane žalobcu 3. augusta 2006, pričom okresný súd rozhodol o jej návrhu až 15. marca 2007, teda takmer po uplynutí ôsmich mesiacov. Kratšie obdobie nečinnosti ústavný súd zistil aj v období od 10. mája 2007, keď uznesenie okresného súdu, ktorým pripustil, aby do konania vstúpila sťažovateľka namiesto pôvodného žalobcu, nadobudlo právoplatnosť, do 16. augusta 2007, keď nariadil termín pojednávania vo veci na 14. január 2008 (nečinnosť tri mesiace).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 182/05 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, neprikázal mu, aby vo veci sp. zn. 38 Cb 182/05 konal bez zbytočných priet'ahov, vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd na pojednávaní 14. januára 2008 vo veci sťažovateľky rozhodol rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 12. februára 2008.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 40 000 Sk, ktoré odôvodnila poukazom najmä na to, že „navodením právnej neistoty zo strany súdu a ním zapríčineným porušením (...) ústavných práv“ bola obmedzená „v rozvoji podnikateľských aktivít, nadobudnutí a udržiavaní si materiálnych a osobných zložiek podnikania“ a taktiež podľa jej názoru utrpela „ujmu na dobrom mene – likvidite, ktorú požíva v relevantných ekonomických kruhoch“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o tejto časti sťažnosti vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadostučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Na základe uvedených zásad, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, najmä predmet sporu pred okresným súdom, dĺžku obdobia zistených prieťahov, skutočnosť, že sťažovateľka vstúpila do konania až 10. mája 2007, a že vec bola v čase rozhodovania ústavného súdu už právoplatne skončená, ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení práv sťažovateľky za dostatočnú ochranu jej základného práva, a preto jej žiadosti o primerané finančné zadostučinenie nevyhovel a rozhodol tak, ako to je uvedené v 3. bode výroku tohto nálezu.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že jeho fakultatívna právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť aj to, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómny prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným titulom pre domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastúpením advokátom Mgr. T. K. v konaní pred ústavným súdom, ktorý ich uplatnil v sume 4 045 Sk za dva úkony právnej služby spolu s režijným paušálom (dvakrát) a zvýšením o 19 % DPH.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia nepresahuje sumu vyplývajúcu z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007. Preto ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky úhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej sume.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2008